

บทคัดย่อ

เศรษฐกิจแบบฟองสบู่ (Bubble Economy) หมายถึงการที่ราคาของสินทรัพย์ได้ขยายตัวขึ้นเกินกว่าความเป็นจริง (Inflated Assets Prices) สินทรัพย์ดังกล่าวประกอบด้วย อสังหาริมทรัพย์ (Real Estate) ตลาดการเงินต่างๆ เช่น หุ้น (Stock) ฯลฯ

การเกิดขึ้นและการขยายตัวของเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ในไทย เริ่มต้นจากการที่ประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจโลก ได้บรรลุข้อตกลงที่เรียกว่าพลาซ่าแอ็กคอร์ด (Plaza Accord) จากการประชุมในกรุงนิวยอร์ก เมื่อเดือนกันยายน 2528 ซึ่งได้กำหนดให้ประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจโลก เช่น สหรัฐฯ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันนี และญี่ปุ่น ใช้นโยบายการเงิน (Monetary Policies) ในการปรับสมดุลทางเศรษฐกิจซึ่งในช่วงก่อนการประชุมดังกล่าว สหรัฐฯ ได้เสียความสมดุลทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ตัวอย่างเช่น การขาดดุลการค้าคิดเป็นมูลค่ามหาศาลแก่ประเทศคู่ค้าสำคัญ ๆ เช่น ญี่ปุ่น ฯลฯ ในแต่ละปี

นโยบายการเงินสำคัญ ๆ ที่ถูกนำมาใช้จากข้อตกลงพลาซ่าแอ็กคอร์ด ก็คือ การกำหนดให้ประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจดังกล่าวลดการแทรกแซงค่าเงินเพื่อให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตา (Exchange Rate) มีการลอยตัว (Floating) อย่างเสรียิ่งขึ้น โดยหวังให้การเปลี่ยนแปลงของเงินดังกล่าวเป็นตัวปรับให้ดุลการค้าระหว่างประเทศ ฯลฯ มีความสมดุลยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ทำให้สหรัฐฯ ลดการขาดดุลการค้าลง เพราะเป็นผลจากการที่ค่าดอลลาร์สหรัฐฯ ได้ลดต่ำลงเมื่อเทียบกับค่าเงินของประเทศที่เกินดุลการค้ากับสหรัฐฯ มาก ๆ เช่น ญี่ปุ่น ฯลฯ

ผลที่ตามมา ก็คือการเกิดการย้ายและขยายฐานการผลิต (Relocation) ของอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจอื่น ๆ จากประเทศที่มีค่าเงินแข็งตัวขึ้น มายังประเทศที่ยังมีค่าเงินอ่อนและมีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่เอื้ออำนวย ตัวอย่างเช่น ประเทศไทย ฯลฯ

ภาวการณ์ข้างต้นได้ปลูกให้ตลาดสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น อสังหาริมทรัพย์ และตลาดหุ้น ฯลฯ ตื่นตัวขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจแบบฟองสบู่เริ่มก่อและขยายตัวในไทย โดยเริ่มในช่วงต้นทศวรรษที่ 2530's เป็นต้นมา

การบริหารเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ที่อ่อนด้อยประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะพิจารณาจากการใช้นโยบายการเงิน (Monetary Policies) และหรือนโยบายการคลัง (Fiscal Policies) ฯลฯ ได้นำไปสู่สภาวะเสียดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมา กล่าวคือได้ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวพันโดยตรงกับเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ เช่น อสังหาริมทรัพย์ ตลาดเงิน (Money Market) ตลาดทุน (Capital Market) ฯลฯ ขยายตัวเติบโตอย่างรวดเร็วเกินควร โดยที่รัฐเอง นอกจากไม่ได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Policies) เพื่อควบคุมธุรกิจแบบฟองสบู่ (Bubble Businesses) ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอแล้ว บางครั้งยังได้ดำเนินนโยบายที่กระตุ้นหรือเอื้ออำนวยต่อการเติบโตอย่างรวดเร็วแบบวินัยของธุรกิจดังกล่าวอีกด้วย

เมื่อเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ได้แตกตัวออกมาในปี 2540 จึงได้สร้างความเสียหายต่อทั้งเศรษฐกิจและสังคมอย่างมากมาดั่งเป็นที่ประจักษ์ในปัจจุบัน

เพื่อให้เศรษฐกิจไทยอยู่รอดปลอดภัยในกระแสอันเชี่ยวกรากของสภาวะโลกาภิวัตน์ (Globalization) มากยิ่งขึ้น ไทยควรใช้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแบบสมดุลยั่งยืน (Sustainable Development) ดังนี้

(1) การดำเนินนโยบายการคลัง เช่น การหารายได้ และการใช้จ่ายของภาครัฐ เพื่อนำไปสู่การสร้างสมดุลทางเศรษฐกิจ เช่น ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

(2) การดำเนินนโยบายการเงิน ที่นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของธุรกิจการเงินของไทย

(3) การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมให้มีความสามารถทางการแข่งขัน (Competitiveness) มากยิ่งขึ้น โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น เพิ่มการพัฒนาเทคโนโลยี ขยายฐานอุตสาหกรรมสนับสนุน (Supporting Industries) พัฒนาแรงงานและทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องเหมาะสม พัฒนาความสามารถในการจัดการของผู้ประกอบการไทย การปรับเปลี่ยนการจัดรูปแบบองค์กร (Reorganization) ของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ฯลฯ

(4) การปฏิรูปการทำงานของหน่วยงานราชการให้สามารถบริหารวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (Economic Crisis) ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(5) การพัฒนาภาคเกษตรและภาคการผลิตต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ภาคดังกล่าวเป็นหลังอิง (Buffer) ที่มั่นคงในประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารวิกฤตการณ์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Abstract

A Bubble economy means inflated assets prices (i.e., the prices of real estate or property and stocks.

After the "Plaza Accord" in September 1985, the "G.5" members (USA, U.K, France, West Germany and Japan) agreed to use monetary policies to adjust the economic imbalance among them, particularly to resolve the USA's trade-deficit problems.

The major monetary policy pursue after the "Plaza Accord" in 1985 was the reduction of exchange rate intervention. Most of the "G.5" members let their exchange rate move more freely by limiting their central banks' intervention. It was hoped that the adjustment of exchange rates by the market force would lead to the improvement of the US trade deficit problem as the value of the US dollar would depreciate against the countries with trade supluses with the USA. (e.g, Japan)

As consequence, Japan and other countries, faced with currency appreciation, had relocated their industries to other areas like the ASEAN's members (including Thailand), of which the currencies had been relatively weak and closely fixed to the US dollar.

The above-mentioned process after the "Phaza Accord". has activated the Thai economy, resulting mushrooming of the "bubble sectors" i.e. the property business and stock market.

The inefficiency in handling the "bubble economy" by the government's macro-economic policies, particularly the monetary and fiscal policies, led to economic imbalance witnessed by unsustainable growth of bubble businesses, such as property, money, and capital markets.

As a result, the Thai economy has been strongly affected after the burst of "bubble economy" in 1997.

In order to resettle the economy under the speedy globalization, Thailand should pursue the following policies;

(1) Implementation of fiscal policies aimed at increasing economic balancing i.e., the policies towards greater equity in income distribution among the Thai mass .

(2) Adoption of monetary policies which will lead to improvement of the financial sector.

(3) Improvement of the competitiveness of the industrial sector by development of technology, labor and human resources and managerial skills, etc. Promotion of supporting industries should be also emphasized.

(4) Reform of the governmental sector so that it will be more efficient in economic crisis management.

(5) Development of agricultural and related sectors to be used as a "buffer" for the Thai economy.